Swansdale

P.F. THOMÉSE

SWANS DALE

Roman

2022 Prometheus Amsterdam

Voor Makira,
voor altijd

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands letterenfonds
dutch foundation for literature

© 2022 P.F. Thomése
Omslagontwerp Suzan Beijer
Omslagbeeld Caspar David Friedrich, *Blick von Warmbrunn auf die kleine Sturmhaube*, 1810/Asar Studios/Alamy Stock Photo
Foto auteur Fjodor C. Buis
Zetwerk Mat-Zet bv, Huizen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 5161 4

Kinder, macht Neues!

RICHARD WAGNER

You'll feed me with gasoline,
I'll burn my name in your head.

SWANS

Deel 1

Richting Easter Hill

1

De meisjes hebben hem natuurlijk allang op de gang zien staan, maar Miss Goodall wil hem toch een heuse entree laten maken. 'Plié, mesdemoiselles, s'il vous plaît.' Ze wenkt de jongen, die met zijn handen diep in zijn zakken de balletstudio binnen komt slenteren. In de rij ontstaat onmiddellijk gefluister. De lerares probeert de onrust te onderdrukken met driftige armgebaren, waarbij haar parmantig opwippende paardenstaart haar agitatie als een soort doventolk achter haar rug belachelijk maakt.

De jongen staat er wat afwezig bij. Hij kijkt over iedereen heen, langs de spiegelwand, naar een van de twee hoge vensters en verder, naar de voorjaarswolken met hun onbegaanbare topografie: een uit droomstof gevormd hooggebergte dat de avontuurlijke reiziger uitnodigt om er gewichtloos in te verdwijnen.

In haar ademloze aandacht wordt Elsa met hem meegezogen, tot ver buiten het balletzaaltje. In niets lijkt hij op de andere jongens uit Swansdale en omgeving. *Een solitaire planeet*, mijmert ze. *Of hoe heet zoiets? Een komeet?* Ze weet te weinig van sterrenkunde, die onbegrijpelijke taal van de nacht, om haar astronomische verwarring te duiden.

Tegelijk heeft het natuurlijk ook iets bloedirritants dat hij niet ziet hoe in de rij elk meisje – obsceen onschuldig geurend naar shampoo, deo en kauwgom – in haar onwennige lichaam precies die houding zoekt die haar figuur het voordeligst laat uitkomen en dat hij evenmin ziet hoe in elk van hen het kooltje van de opwinding gloeit, dat het bloed naar de wangen jaagt en de ogen laat

schitteren. In elk van hen schreeuwt het bijzondere als een wild diertje om naar buiten te worden gelaten.

Miss Goodall klapt onderwijzeresserig in haar handen en noemt zijn naam, die Elsa door de onrust om haar heen en in haar binnenste niet heeft kunnen verstaan. De jongen lacht flauwtjes, alsof hij zich voor zijn onverstaanbare naam verontschuldigt. Hij zal toch niet gaan dansen, zie je iedereen denken, en iedereen hoopt natuurlijk van wel. Een jongen op ballet, dat hebben ze nog niet meegemaakt. Veel hebben ze sowieso niet meegemaakt. Elke ervaring is er een waar ze naar snakken, deze meisjes van buiten, braaf oefenend voor de grote uitvoering die nog ver weg is, veilig verborgen in de mist der jaren.

Het is de bedoeling dat de jongen aan de hele groep zijn vaardigheden zal tonen; niet de gebruikelijke posities aan de barre, maar in een 'vrije oefening' die hij zelf heeft bedacht, iets wat de meisjes voorzichtig aan het giechelen brengt. Het idee alleen al! Ook Miss Goodall heeft moeite in de plooi te blijven. 'Mesdemoiselles, attention! Vandaag zullen wij getuige zijn van een ahum... vrije oefening.' Deze onvakkundige term spreekt zij lettergreep voor lettergreep uit, alsof er per ongeluk iets vies in haar mond is komen vliegen waarvan ze zich aandachtig probeert te ontdoen. 'Het is zijn eigen keuze,' luidt haar vonnis. En aldus opent de balletveterane gastvrij de afgrond voor de onalledaagse bezoeker.

Elsa voelt plaatsvervangend de zenuwen die de jongen zelf ogenschijnlijk niet voelt. Begrijpt hij dan niet dat zoiets gewaagds vreselijk verkeerd kan gaan? Hoe durft hij zo gemakkelijk...? Hij staat daar maar. En omdat hij daar zo rustig staat, verlangt Elsa dat hij hopeloos zal falen. Dat zal hem leren, de opschepper. Ze schrikt van haar oprispend venijn, ze schrikt van het genot dat ze erin vindt. Terwijl ze andere meiden haat als ze zo vals en krengerig doen. Met deze jongen moet het mislopen, dat kan niet anders, dat schrijven de wetten van de hoogmoed voor. Ze hoopt dat hij

faalt en ze hoopt evenzeer dat hij hen gaat verpletteren met zijn performance. Ze weet niet wat ze wil, ze heeft zo'n jongen als hij gewoon nog nooit gezien. En hoe meer de andere meisjes hem stiekem bespotten, des te meer ze zich met hem verbonden voelt en hoopt dat hij, *wonderbaarlijke, uit de hemel neergedaalde*, die hele pseudozelfverzekerde grietenkliek versteld zal doen staan.

De zon breekt door de wolken en de jongen, overdonderd door het schelle licht, laat zijn blik zakken tot de gewone mensenhoogte. Elsa weet niet hoe snel ze moet wegkijken. Naar de parketvloer, die zacht opglanst in het onverwachte licht, naar de deur met zijn butsen en bladders, terug naar de spiegel. En steeds komt ze weer bij hem uit, naamloze openbaring in het zaterdagochtendklasje. Naar hem kijken kan ze niet, het licht van zijn ogen is, net als de zon, te sterk voor haar.

Tegelijk schaamt ze zich voor hem, ze wil geen deelgenoot zijn van zijn onafwendbare afgang. Om haar heen ruikt ze de mierzoete aardbeienroze wreedheid, die alleen maar kan toenemen in de gedwongen eensgezindheid meisjes eigen. Ze haat het, maar ze kan er niets aan doen, als meisje tussen de meisjes in de rij moet ze wel mee.

'Jongeman, weet je zeker dat het deze muziek moet zijn?' Met haar als zwanenhalzen zo sierlijke vingers vist Miss Goodall een cd uit een bekrast en gebarsten plastic doosje. Tussen duim en wijsvinger houdt ze het schijfje omhoog, als een ding dat met bacteriën besmeurd is. De jongen geeft geen reactie, zodat de lerares de cd maar gaat afspelen. Nu knikt de jongen, met een overrompelende ernst ineens, alsof hij nu pas beseft waar hij aan begonnen is. 'Wel, ga je gang. We zijn allemaal zeer benieuwd.'

Het wordt zo stil dat ze de ventilator horen suizen, en juist vanwege die geconcentreerde stilte houden een paar meisjes het niet, het is alsof ze hun adem echt niet langer kunnen inhouden en wel uiteen moeten spatten in een slappe lach. Juist op dat moment

maakt zich een gitaar uit de stilte los, aarzelend. Hij laat een paar noten vallen, raapt ze weer op. De meisjes proesten het uit, handen voor de mond, dat wel. De jongen negeert de ontstane nervositeit, hij hoort alleen die elektrische gitaar, die voorzichtig aan hem trekt. Nog steeds staat hij stil, wachtend op het juiste moment. Ook de proestende meisjes houden nu hun adem in. Er gaat iets komen, en iedereen wil weten wat het is. Luider en luider preludeert de gitaar op iets, één toon, twee tonen, meer is het niet. Een ontwikkeling kun je het niet noemen, het is alleen toenemende intensiteit. Iemand die alsmaar harder op de deur bonkt omdat hij naar binnen wil. Het zijn de drums. Kom dan, kom dan binnen. Maar het kloppen houdt op, er is weer alleen die gitaar. En de jongen staat daar maar, hij schudt zijn hoofd op de maat, zijn haren wapperen in zijn gezicht.

Dan is het of de muziek zich plotseling vermenigvuldigt. Er verschijnt nog een gitaar aan de bosrand, en nog een. Er komen steeds meer gitaren tevoorschijn uit het gitarenbos. En daar gaat de jongen los. Het is of de sound bij hem vanbinnen zit, verbonden met zijn hartslag is. Een dier lijkt hij nu, zoals hij tekeergaat, een dier dat in hem tekeergaat en dat uit hem los wil breken. Zoiets heeft ze nog nooit gezien. Eerlijk gezegd is het de eerste keer dat ze een jongen ziet dansen. De meisjes giechelen zich gek, maar op Elsa heeft het belachelijke geen vat. 'Spirit desire,' herhaalt een monotone vrouwenstem net zo lang tot ze het verstaat. 'Spirit desire.' Het dier in hem knalt zowat door zijn huid heen naar buiten, het is sluipen en springen en kruipen en stuiteren. Met het ballet dat meisjes hier aangeleerd krijgen, heeft het niets te maken. Het lijkt nergens op zoals de jongen losgaat, zich lijkt te willen bevrijden uit zijn eigen lichaam.

Elsa kan het niet helpen dat ze moet glimlachen om die fanatieke idioot die het dier in zichzelf niet getemd krijgt. Wat zou hij Miss Goodall hebben wijsgemaakt dat hij hier heeft mogen voordansen?

Maar tot haar verbazing staat de balletdocente met haar hand aan haar kin naar hem te staren alsof ze zich iets vaags en ver wegs schijnt te herinneren. Geen van de meisjes durft nog te giechelen. De stuwende beat pulseert als andermans hartslag door de verzamelde lichamen. 'Teenage riot!' schreeuwt een mannenstem diep in het gitarenbos. Of is het de jongen zelf? Hij beweegt zijn mond met de woorden mee. 'Spirit desire,' herhaalt de vrouwenstem.

Ineens is het afgelopen. Miss Goodall heeft de muziek afgezet. Ze klapt in haar handen. Maar de jongen begrijpt haar niet. Hij kent de eerste positie niet, noch de tweede, derde, vierde en vijfde, ook niet als Miss Goodall nogmaals klapt. Zijn borstkas gaat op en neer, zweet druipt uit zijn haar over zijn voorhoofd, langs zijn wangen, hij likt de druppels op. Verwilderd kijkt hij in het rond, een prooidier dat plotseling zijn vluchtroutes niet kan vinden. Hij wil terug het bos in, het dichte gitarenwoud, maar het is er niet meer, er is alleen een balletstudio met een barre en een spiegelwand en een hele rij roze en witte meisjes, van hun balletschoentjes tot hun haarbandjes klaar om hem allersierlijkst te verscheuren.

Het is alsof Elsa nu pas ziet hoe aftands het lokaaltje is en hoe armetierig grauw en bleek en onflatteus ze allemaal zijn in hun balletpakjes, hun felgekleurde haarbandjes ten spijt.

Ze ruikt zijn lijflucht, dwars door de snoepjeszoete meisjesdeo's heen: niet vies, nee zeker niet. Hij is zilt als de zee, de door haar vergeten zee, de door haar keer op keer vergeten zee die ze nooit heeft gezien, dus ze kan het heimwee dat ze ruikt zelf niet benoemen. Onbestaanbaar in taal, appelleert het aan iets waar alleen haar lichaam weet van heeft. De geur blijft nadrukkelijk in het lokaal hangen, ook wanneer de jongen met een hoofdknikje in de richting van Miss Goodall wegloopt, op de gang zijn vaalgewassen hoody over zijn hoofd trekt. Ook als de voordeur dichtslaat en alle meisjes, eindelijk, eindelijk, keihard durven te lachen, ruikt Elsa de geest van het ongetemde jongensdier.

***

Zo langzaam als ze kan, loopt ze de lange weg met de zeven bochten van Swansdale naar huis. Daar wacht haar vader met die slepende ziekte die steeds een andere naam krijgt. Ach, maar nu loopt ze nog hier, met de vreemde vertoning van de onbekende jongen in haar hoofd. De middag ligt eindeloos om haar heen. De groene heuvels worden in de verte, op de grens waar de lucht begint, blauwig en grijs, terwijl dichtbij de wind in de populieren ruist en rond de witte schermbloemen van het zevenblad een hommel zoemt. Verborgen in het landschap vermoedt ze romantische sluipwegen die leiden tot ver voorbij de heuvels achter Easter Hill, waar een ongeschreven toekomst lonkt.

Hoewel ze de omgeving op haar duimpje kent, wordt alles nieuw voor haar. Het is voor het eerst voorjaar, voor het eerst toont de natuur zich in haar werkelijke gedaante. Het is er voor haar, begrijpt ze nu, het heeft al die tijd op haar gewacht. Haar vingers spelen met sappig blad dat ze van struiken trekt. Ze rolt er donkere balletjes van die ze tussen duim en wijsvinger wegschiet, lukraak mikkend op het grote gat dat de wereld is. Het liefst zou ze in het hoog opgeschoten bermgras gaan liggen, in een zelfgeplooid hemelbed dat geurt naar kruizemunt, maar zulke dingen doet een meisje niet, zegt een vermanende stem in haar hoofd, maar niet die van haar vader, die thuis in zijn stinkende ziekbed egocentrisch op haar ligt te wachten om ook deze dag weer van haar af te pakken.

Soms bidt ze dat een genadige dood hem zal verlossen. Licht uit en voor eeuwig slapen. Ze walgt van de vuilnislucht die hij in zijn bed en in de leunstoel in de kamer beneden verspreidt, alsof zijn lichaam bij leven al aan het ontbinden is. Ze veracht hem omdat hij niet is wat hij hoort te zijn: de leidsman in haar leven. Hij is geen vader, maar een onvader. Tegelijk schaamt ze zich voor haar verboden gevoelens. Maar meer nog haat ze hem om het leven dat hij

haar dag na dag ontneemt. Zulke dingen mag ze niet denken, dat is niet rechtvaardig, dat weet ze. Ze wil het ook niet denken. Zelfs als niemand je ziet, moet je je gedragen alsof er op je wordt gelet. Iedereen die dood is, zit in je hoofd en kan je gedachten lezen, een beetje zoals Jezus, die hartstikke dood is en ergens toch bestaat, in elk geval in haar hoofd.

Ze heeft liever dat hij in haar hoofd zit, de jongen van vanmiddag, *de vallende ster* die verscheen in de balletstudio en die zich niks van iemand aantrok, niet van de ginnegappende meiden en niet van Miss Goodall en zeker niet van stemmen in zijn hoofd die hem lafjes waarschuwen: wees verstandig, doe het niet, je staat voor aap als je denkt dat dit idiote gespring ballet gaat zijn. En toch deed hij het. Zij zou het van haar leven niet durven, openlijk tegen alles en iedereen ingaan, ze wordt al zenuwachtig als Miss Goodall haar naar voren vraagt om aan de groep een bepaalde beweging voor te doen. Eerlijk gezegd vindt ze ballet stomvervelend. Steeds diezelfde oefeningen, steeds niet goed genoeg. Maar pianoles lijkt haar nog erger, daarom zit ze nu op ballet. Wat bezielt iemand die zo vrij is als hij om op ballet te gaan? Of op pianoles? Als zij vrij zou zijn, dan zou ze het wel weten, daar is ze van overtuigd. Al zou ze op dit moment niet weten wat ze dan precies zou weten. Maar dat komt doordat ze niet vrij is. Hè, zo gaat dat altijd als ze over iets begint na te denken. Om goed na te denken, moet je ervoor zorgen dat je gedachten niet alle kanten op fladderen als een stel duiven die opschrikken van zichzelf. Hoe kun je vrij zijn als je niet weet hoe je het moet worden? Hoe begin je als alles al begonnen is? De wereld bestaat al zo lang en Elsa is zomaar ergens midden in het verhaal binnen komen vallen. Net als de jongen, samen zijn ze binnen komen vallen, hij en zij. Dit is geen denken meer, spreekt zij zich toe, dit is dagdromen. De duiven fladderen niet verschrikt op, ze zweven in vloeiende lijnen door de strakblauwe middag. Het zijn trouwens geen duiven, want die kunnen dit niet, zo zweven;

het is, als het iets met vliegen moet zijn, een machtig buizerdpaar, dat losjes op de thermiek boven het dal zijn banen draait, hoger en hoger, in een dubbele helix met elkaar mee, tegen elkaar in. Dagdromen ligt haar beter dan denken, want dan zijn er geen woorden die haar in verwarring kunnen brengen. Zolang ze mijmert, is alles goed.

In de verte kan ze het huis al zien opdoemen, in gedachten dan. Eerlijk gezegd ziet ze alleen boomkruinen, maar daaraan heeft ze genoeg om het te herkennen. Nooit heeft ze ergens anders gewoond. Elke dag van haar leven komt ze op dezelfde plek uit. Elke weg is daardoor vanzelf een terugweg. Van school naar huis, van ballet naar huis. Vanwege de ziekte van haar vader komt ze nooit ergens. Ja, eens in de zoveel tijd legt ze de heilloze weg af naar St. John's Cross voor het verplichte bezoek aan haar agressieve gestoorde broer Geoffrey, die daarginds in het gesticht zit opgesloten. En af en toe gaat ze in haar eentje met de bus naar Blackwell, wanneer haar vader voor onderzoeken in het ziekenhuis is opgenomen, als er weer eens gezocht moet worden naar een nieuwe naam voor zijn slepende, hem naar het graf slepende ziekte. Maar dat is op en neer, zonder kans om lang genoeg in de straten rond te dwalen totdat de wonderen vanzelf tevoorschijn treden. Zodra ze meerderjarig is, gaat ze ervandoor. Dat staat vast. Alleen weet ze nog niet waarheen. In de toekomst bevindt zich een gat waar ze in weg kan tuimelen. Wegwezen, dat is haar voorlopig ver genoeg van huis. Het beloofde leven begint achter de heuvels, daar waar ze blauw worden en de lucht raken, en dan nog net iets verder. Het heeft met onvoorstelbaarheid te maken. Een droom die niet valt na te vertellen. Maar als hij zich weer voordoet, zal ze hem herkennen. Zoals ze vanmiddag ook de jongen herkende.

Haar vader zanikt over plicht en verantwoordelijkheid. Terwijl hij het met zijn afstervende lichaam zelf totaal laat afweten, maar misschien juist daarom. Als hij naar zijn laatste plek op aarde zal

zijn afgevoerd (alwaar het ontbindsel in het aardedonker mag gaan liggen rotten tot aan de Jongste Dag, de Heer zij hem genadig), moet zijn dochter zichzelf kunnen redden. Zegt hij alsof hij ergens in de spinnenwebben tussen leven en dood de openbaring heeft ontvangen. Ze wil niets liever, snapt hij dat dan niet! Hij ligt dag en nacht in bed te stinken of strompelt naar de plee, verder kan hij niets met dat gore karkas van hem. Heb erbarmen, maar zoek het verder lekker zelf uit. Zodra hij uit de wereld valt, kan zij stralend binnentreden. Denkt ze. Hoopt ze. Bidt ze. Maar bovenal hoopt ze dat dit leven hier niet het ware zal blijken te zijn. Het ware is wat hierna komt. Het hiernamaals begint na haar vaders dood. Daar gelooft ze heilig in. Niet in deze potsierlijke prelude in dit prutterige ploeterleven.

Over deze heimelijke wensen voelt ze zich schuldig, natuurlijk, hèhè, maar daar wil ze het niet over hebben. En ook niet over medelijden met haar meelijwekkende verwekker. Ze voelt dat het aan haar kleeft als iets viezigs. Liever is ze hard. Dan hoeft ze niet bang te zijn.

Op de meeste dagen is er iemand die hen bijstaat met het huishouden, de onverdraaglijk aanwezige Mrs Hansen, die sinds jaar en dag met matig succes bezig is zich van huishoudster op te werken tot stiefmoeder en echtgenote. Eerst moest Elsa 'mama' tegen haar zeggen en toen dat niet lukte 'tante', maar ze blijft haar 'Mrs Hansen' noemen. En in gedachten 'het mens'. Soms is ze bang dat haar vader er alsnog mee gaat trouwen. Het mens heeft er wel eens een toespeling op gemaakt: haar voogdes worden, voor haar zorgen wanneer zij een arme wees geworden zal zijn. Als het zover komt, mag die engerd Geoffs voogdes worden. Niet de hare, bidt ze stilletjes, niet de hare.

Op vastgestelde zondagen rijdt ze met Mrs Hansen de onvermijdelijke route naar het gekkengesticht, in de doorrookte oude Rover met het reservewiel achterop die haar vader al jaren niet

meer kan besturen. Heerlijk vindt het kreng dat ritje die kant op. En maar op zo'n aanstellerige manier medelijden hebben met 'die arme zieke jongen', met haar 'dappere vader' en ook met haar natuurlijk, 'meisje dat al dit leed moet verdragen'. Haar monsterlijke medelijden graait met acht tentakelarmen alles naar zich toe.

De instelling ligt in het noorden, nog een stuk voorbij Ashburne, zonder auto is dat geen doen. *Goh, Mrs Hansen, wat aardig van u dat u me wilt brengen.* Elke keer denkt Elsa: dit was het, ik ga niet meer, laat die griezel maar stikken. Maar ze heeft van haar vader op de Bijbel moeten zweren dat ze voor die ellendeling zal zorgen als er straks verder niemand meer is. Niet dat ze in God gelooft, maar ze gelooft in zichzelf en daarom zal ze haar belofte niet verbreken: ze wil niet iemand zijn wier woord niets waard is in deze rotwereld.

Het is niet haar schuld dat ze hem hebben opgeborgen, al denken sommige mensen van wel. Zij is het geweest die destijds Geoff bij de politie in Swansdale heeft aangegeven. Ze moest wel. Anders had hij haar vermoord, de sadist. Hij had zijn handen om haar keel. Ze zag in zijn ogen dat hij het ging doen. Ze sloeg en sloeg, hij lachte alleen maar. Zijn natte adem sloeg neer in haar gezicht. Haar hoofd barstte uit elkaar, nooit is ze zo bang geweest. Dagenlang heeft ze met zo'n stom sjaaltje rondgelopen, vanwege de afdrukken van zijn duimen in haar hals. Papa ontkent het, hij wil niet weten hoe gevaarlijk zijn zoon is. Hij heeft er dan ook nooit iets tegen gedaan, haar broer kon rustig zijn gang gaan. Nou ja, rustig, die idioot werd gek van drift, erger dan een valse kettinghond. Ze wil er liever niet aan terugdenken, hoe klein en bang ze zich voelde als hij weer een aanval had. Ze lag op de grond en kromp ineen. Een meisje dat zich zo klein probeerde te maken dat ze niet meer bestond. Niemand die iets wist, niemand die haar te hulp schoot. Dus kon ze er maar beter niet meer zijn. *Wie niet weg is, is gezien.* Sinds haar broer in St. John's Cross zit, is hij de voorkomendheid

zelve tegen haar, alleen maar omdat Mrs Hansen er steeds bij is. Waarschijnlijk hoopt hij voor elkaar te krijgen dat ze hem uit het gesticht gaat weghalen. Het mens is er inderdaad wel eens over begonnen tegen haar vader. Nee, dat nooit. Dan loopt ze weg. Dat weet ze zeker.

Net als de jongen van vanmiddag. Het zou haar niet verbazen als hij van huis is weggelopen en ergens afgelegen leeft, zoals in de wildernis achter Easter Hill. Dat is een gebied waar ze nooit is geweest. Niemand komt daar, in dat verre buitengebied. Ze gunt hem de afzondering. Los van alles moet hij zijn. Ze wil zich niet voorstellen dat hij ook ouders heeft of broers en zussen. Ze wil hem zien met de ruimte en verte van het onbekende om hem heen. *Hij moet zijn zoals zij wil dat hij is.* Iemand met een eenzaam en onbegrepen hart. Hij woont in elk geval niet in de buurt van Swansdale, dat weet ze zeker, anders was ze hem wel eerder tegengekomen. Aan hem denken geeft haar een prettig gevoel, maar het lukt haar niet hem lijfelijk voor de geest te halen. Alleen als ze niet haar best doet, glimpt er even een schim van hem door haar gedachten heen, ijl als een droom die in het daglicht onzichtbaar blijkt. Dan, onverhoeds, denkt ze de gitaarsound te horen en herinnert ze zich de choreografie van zijn stroeve, hoekige bewegingen, alsof er iemand in hem zit die niet weet hoe hij naar buiten kan. Ze probeert de beat tevoorschijn te neuriën, met hem erbij, maar het lukt haar niet. De zweem van de herinnering sneuvelt precies op de drempel van het bewustzijn.

Ze denkt aan het gesmiespel van de anderen. Ze haat die geniepige bitches, ze snapt niet dat ze zo vals over hem zitten te doen. Ze geven haar het idee dat ze zich vergist, dat er bij haar een steekje loszit als ze ook maar één enkele seconde serieus nadenkt over zo'n – zo oemen ze hem – idioot?

Ze weet ook niet of het de jongen zelf is. Het is misschien de ruimte om hem heen. Iets van een andere planeet. Er doemt een